

КРИКУНЕНКО Д.О., асп.

Наук. керів.: Мартякова О.В., д.е.н., проф.

ДВНЗ "Донецький національний технічний університет",

м. Донецьк

САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ, ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Теоретично обґрунтовано взаємозв'язок самоактуалізації особистості та процесу розвитку креативності. Самоактуалізація може виступати фактором впливу на процес формування креативності персоналу.

Актуальність. В умовах сучасних соціальних трансформацій підвищується роль активного ставлення суб'єкта до свого розвитку, важливе значення набуває усвідомлення людиною того, що саморозвиток може стати рушійною силою процесу формування креативності. Варто відмітити, якщо на Заході робітник чітко усвідомлює необхідність саморозвитку, то персонал більшості вітчизняних підприємств нейтрально ставиться до питання самоактуалізації. Таким чином, втрачається можливість використання потужного механізму вдосконалення.

Актуальність вивчення проблеми самоактуалізації в науці пояснюється недостатньою розробленістю її методології, загальних концептуальних основ та зв'язку з процесом формування креативності особистості. Незважаючи на пильну увагу до проблеми самоактуалізації, появою нових підходів до її вирішення, вона залишається слабо вивченою і оцінюється як сучасна проблема, яка може стати інструментом впливу на креативність персоналу вітчизняних підприємств.

Різні аспекти становлення особистості, з позицій самоактуалізації, досліджувалися такими вченими: А. Маслоу [5;6], С.Л. Рубинштейн [8], Д.А. Леонтьев [4], Коростылева Л.А. [2], J.G. Ford [9], С.R. Rogers [10], W. Tateson [11].

Мета дослідження. Встановлення взаємозв'язку між самоактуалізацією, як фактору підвищення креативності та процесом формування креативності персоналу

Основна частина. Важлива роль у дослідженні креативності належить відомому американському психологу А. Маслоу, що задав прагматичний критерій успішності для оцінки ступеня самоактуалізації, як зовнішнього прояву креативних процесів. Мабуть, теорія самоактуалізації А. Маслоу, могла б стати узагальненням теорії діяльності, інтерес до якої серед дослідників, спалахнув з новою силою [7;1;3].

Абрахам Маслоу охарактеризував самоактуалізацію, як бажання людини стати тим, ким вона може стати. Особистість, яка досягла цього

рівня розвитку, намагається повністю використати свої таланти, здібності та внутрішній потенціал. Самоактуалізуватися - означає стати тією людиною, якою ми можемо стати, досягти вершини власного потенціалу, який в свою чергу безпосередньо пов'язаний і з потенціалом творчим.

Маслоу зробив припущення, що більшість людей, потребують внутрішнього вдосконалення і шукають його. Його власні дослідження привели до висновку, що спонукання до реалізації наших потенціалів природно і необхідно. І все ж тільки деякі, як правило, обдаровані люди досягають її. Можна з впевненістю стверджувати, що багато людей просто не бачать свого потенціалу. Це положення пов'язане з нерозумінням користі самовдосконалення.

Самоактуалізація не обов'язково повинна приймати форму творчих зусиль, що виражаються у створенні певного інтелектуального продукту. Варто відзначити, що будь-який працівник підприємства здатний актуалізувати свій внутрішній потенціал, виконуючи найкращим чином ту роботу, яка на нього покладена його службовими обов'язками. При цьому, необхідно враховувати, що специфічні форми самоактуалізації дуже різноманітні. Саме на цьому, вищому рівні ієрархії потреб, люди найсильніше відрізняються один від одного.

В роботі [6], яка ведеться протягом декількох десятиліть, дослідження креативності обговорюються в рамках комплексного підходу до вивчення творчості. Проблема креативності - це проблема формування креативної особистості.

У наукових роботах наведених вище наголошується, що при проведенні польових досліджень, науковцям не вдавалося виявити вирішальний фактор, що зумовлює виникнення креативності, який превалював би над іншими прийнятими до уваги факторами. Тим не менш, креативність, є важливою рисою самоактуалізованих людей, які реалізували особистісні, притаманні саме цій конкретній людині потенціали і не втратили при цьому унікальності. Креативний людина здатна на прояв різноманітної поведінки в тій, чи іншій ситуації.

Можна з упевненістю зазначити, що на шляху формування креативності персоналу, самоактуалізація може виступати ефективним фактором можливого впливу, здатним доповнити процес розвитку кожного працівника підприємства.

Висновки. В даній науковій статті було проаналізовані сучасні тенденції, пов'язані з дослідженням проблеми самоактуалізації особистості. Нами теоретично обґрунтовано взаємозв'язок самоактуалізації та процесу розвитку креативності. Встановлено, що самоактуалізація може виступати потужним фактором впливу на процес формування креативності персоналу підприємств.

Бібліографічний список

1. Громыко Ю.В. Деятельностный подход: новые линии исследований / Ю.В. Громыко // Вопросы философии, 2001. — № 2. — С. 116-123.
2. Коростылева Л.А. Пути профессиональной и личностной самореализации человека / Л.А. Коростылева, Н.Е. Кравченко. С-Пб.: ЦИПКО, 1997.
3. Лазарев В.С. Кризис «деятельностного похода» в психологии и возможные пути его преодоления / В.С. Лазарев // Вопросы философии, 2001. — № 3. — С. 33-47.
4. Леонтьев Д.А. Что такое экзистенциальная психология? / Д.А. Леонтьев // Психология с человеческим лицом: гуманистическая перспектива в постсоветской психологии / Под ред. Д.А.Леонтьева, В.Г. Щур. М.: Смысл, 1997. С. 156-77.
5. Маслоу А. Мотивация и личность / А. Маслоу. — СПб.: Евразия, 1999. — 478 с.
6. Маслоу А. Дальние пределы человеческой психики / А. Маслоу. — СПб.: Евразия, 1997. — 430 с.
7. Розин В.М. Ценностные основания концепций деятельности в психологии и современной методологии / В.М. Розин // Вопросы философии, 2001. — № 2. — С. 96—106.
8. Рубинштейн С.Л. О личностном подходе // Психология личности в трудах отечественных психологов / Сост. Л.В.Куликова. СПб.: Питер, 2000. — С. 29.
9. Ford J.G. The temperament/actualization concept: a perspective on constitutional integrity and psychological health / J.G. Ford // J. of Humanistic Psychology, 1995. — № 1. V. 35. — P. 57-77.
10. Rogers C.R. The actualizing tendency in relation to «motives» and to consciousness // Nebraska symposium on motivation / M.R. Jones (ed.). Lincoln, NB: University of Nebraska Press, 1966. Voll. 11. P. 1—24.
11. Tateson W. Humanistic psychology: a synthesis. Homewood (Ill.): The Dorsey Press, 1982.